

سوال 1: لوٹ گیت، لوٹ گیتاں دیاں قسماں، تے اوہناں ول

بنیالی ثقافت، دا اظہار تے؟

Start with the introduction of the question.

لوٹ گیت: ایہہ تسی قوم دا ان ونڈیا قبمٹی سرمایہ بندے پن۔ ایہہ قوماں دے اندر سا پوے اپنا سبب دی روح لوں اجاگر کر دے، جیڑے پنجاب جے ریپرن آے لوٹاں لوں تک جان کر دے۔

پنجاب دے لوٹ گیتاں ایہناں قلاب دے ہلاں نال تشبیہ دئی جاسکدی اے۔ جیتاں لوں اگان بنی تسی مالی دی لور نیس بونڈی تے اپناں دی خوشبو بیا ر دے موسم دی خوشبو بنے گھر دی اے۔ ایہناں گیتاں دا کوئی نگہاری نیس بونڈا ایہہ گیت و دے لکھن دے دل وچ محفوظ بندے تے آن والیاں لنداں اپنیاں وچ ضرورتاں مطابق ادل و بدل کردیاں رہندیاں تے۔

لوٹ گیت تسی علاقے دی معاشرتی تے سماجی معلومات دا ذریعہ بندے تے۔ ایہناں نو سبھلے عام ورتاؤ دا بہت لگدا اے۔ ایہناں دیاں گیت قسماں تے،

← ڈھول

← بولی

← ماہیا

← لوری

← دوپٹا

← ٹیڈ

← ڈھول :-

آک مشہور عاشق، ڈھول نامی آک ہندو شخص
سی جیڑا ہر وقت سجا سوریا ریندا سی نے مارو تارو دو
ہینا سن، شریعل دیاں رین والیاں سن - مارو میاں ڈھول
دی معشوقی سی - ایسی وجہ لوں ہر معشوقی لوں ڈھول آکھن
نگ بندے -

ابہ آک ہاسوق نے معشوق دے بجر ویراگ دے بول پن - ایس
دے دولوں مہرے ہم ورن بندے نے دونوں دسا وجہ ولج ہتلا
اے دو مہرے لوں لے کئی کئی سطران دے بندے پن -

Give separate heading of role in punjabi language for each lok geet.

ڈھول توں فرادہ ہوتے، ایسوں دھول توں لایاں لوں
مخاطب کرن لئی ڈھول آگے الف ڈھول بنایا گیا اے - ایسے معنی
ہیں، اے ڈھول، اے محبوب اے سچن اے سرو پیرہ

بھول - ڈی اعجاز:

سوانی ولوں بھول پیار، محبت نے عشق
دیاں جنیاں دی ترجمانی لاناں ڈھول اے
بھول برو فیسر سميع اللہ فریسی:

”ڈھول اہل وجہ بندے دے لہاں دا دیواتے سہنور ڈا اے“

چید میرا جی ڈھول

سڑکاں لے اوڑھی آ

نوڑے دل سارا کیپٹری دولت جوڑھی آ

ڈاکٹر سرفراز حسین قاضی ہند نے
"ماہیا خالص جوانی کے لیے دیاں وارداتوں
دے اظہار داناں اے۔"

ماہیا دھی ہنتر، ہنتر فن نے بیت :-
ہنتر بارے دانشوراں دی دے :-
بقول اچھر ہندیم قاضی :-

"پہ درنگوں میں بنا ہوتا ہے بیک ٹکڑا عموماً ہے سنی پوتا ہے
اور پھر دوسرے مصرعے کے ہم قافیہ اور ہم ردیف الفاظ پیش کرتے
ماہیا کی اصلی قافی سے قطعی آگے جاتا ہے۔"

آسمانیں ایل پیری
تیری میری آگ جندڑی خواہاں وچ نت
مل دی

3 بولیاں :-

مرداں دے دلاں دیاں ترحمان

پنجابی شاعری دی ایہہ صنف شاید ہی کسی پور زبان
دی شاعری وچ موجود ہووے۔ دو مصرعیاں وچ بولی
کیاں سمائی ہندی اے۔

بقول ڈاکٹر ماہیا، طفن۔

"بولیاں تو آگے گئیاں دانو پکا رنگ، چھڑیاں جوان

دلاں دے جذباں، دجھاں، سدھراں نے چاواں دے اظہار
داد دیوین۔"

تو صبح دی بارک ہو اور گا
سازے بندوں جانڈے راہ اور گا
تینوں بلے وی نے کیوں یادا
لوں آندے جانڈے ساہ و رگا

ٹپ

4

ٹپہ پنجابی ہاشا دے بند ٹپین " لوں بنیا اے
ٹپہ صرف پنجابی کو تادی آتے ہنویں۔ ایسے پنجابی ریتل
وسپ، رین نہیں۔ ر سہاں دواجاں آتے فصلان دی
کٹائی دے ویلیاں تے ہون و اے صیدیاں دی تصویر دھاہندے
نے۔ ٹپہ آتے سطر رائیت، مہرے یاں نظم اے تے پنجابی
لوکے گیت دی آتے ہنویں۔

ٹپہ دی بنرت

نہیاں دی ظاہری صورت تے ماسیے کدی کدی بولی
وڈی بیونہی لے پر اپناں وچ مڈھن فرق اپناں لوں
گاؤں دے وکھو کو طریقے ہنیں۔

ٹپہ تے ماسیا۔

ٹپہ ویاہ سنادیاں یا قوشی موقعیاں تے گایا جاؤن
والا آتے اے۔ ٹپہ تئیں واری آتے نظم داروبھی وٹا سندا اے۔
ماسیے وچ پر طراں دے موضوع لکھدے ہنیں پر ٹپہ صرف
خاص خاص موقعیاں اُتے گاؤں تے خاص موضوعاں
دے ہوندا ہنیں۔

تھوہراں نہ ملیاں

دو دل مل بیٹھ تندیلاں نہ ملیاں۔

ٹپ کے علاقے :

نہ سارے پنجاب وچ جوکھی مشہوری نے
لپڑ پڑگی رکھن والے آپ اے۔ پنجاب توں اڈا بہہ ہنز وکھو دکھو
قفاواں نے جیوں گا نگہ، سی آئے ابیٹ آباد وچ "فینچی"،
پیشوا نے ہنسی ہاندا، علاقیاں وچ "نہ سارے" ہنسی ہنسی ہنسی
"ڈپ" آئے ہنسی ہنسی وچ "نہ سارے" دے ناظر جانیان جا ندا اے۔

Discuss the remaining types as well. And address the second part of the question.

5 لوری

پر خلیفی کربا کھے مامنانو نے جذب شامل ہوندا اے۔
اپنے انسانی حیاتی دی ای گل نہیں جیوراں، پیشواں نے جنگلی
دندیاں توں اڈتی جیہی مخلوق کیریاں وچ وی اپنی اولاد وال
بیاری بندت پروے گی۔

10/16

لورے گیت حضرت انساں توں گڑھی وچ مدے پوئے ہن
لوری آئیہ اے۔

دنیا ہرے گیتاں وچوں مقدس، حق، مد ہرے ہرے ہن
گیت لوری ماں نے ہین دا گیت اے۔

مشہور انسانی کہاوت
"بندگھوڑا بلا جان والا ہونڈ دیناے حکومت کردا اے۔"

اللہ توں والی توں
دنا ای تے بائیں توں